N°. 254. ANNO 1850. **ARNHEMSCHE COURANT.** Zaturdag 28 December.

Buitenlandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 23 *dec.* In weerwil der concessie, door het Hoog Geregtshof te Kassel aan den generaal v. *Peucker* gedaan, betreffende de heffing van het zegelregt, en ten gevolge waarvan men algemeen geloofde, dat eene schikking was tot stand gebragt, zijn, volgens zoo even hier ontvangen berigten uit Kassel, gisteren voormiddag 6000 Beijeren en Oostenrijkers, tot niet geringe verbazing der ingezetenen, aldaar, naar het schijnt als executietroepen, binnengerukt en bij de burgers in kwartier gelegd. Ten zelfden tijde werden de officieren der schutterij uitgenoodigd het vrijwillig afleveren der wapens hunner manschappen te bewerkstelligen. Dit werd eenparig door hen van de hand gewezen en besloten slechts voor geweld te wijken. Aan de leden van het Hoog Geregtshof, en aan het hof van appel werd door den graaf *von Leiningen* de keuze gelaten, om zich aan de vroegere ordonnantiën des Keurvorsten te onderwerpen, of dadelijk hun ontslag te nemen. Dit laatste werd toen eenparig gedaan.

Frankfort, 24 *dec.* Van eene geloofwaardige zijde wordt uit Munchen gemeld, dat het besluit genomen is, om de Oostenrijksche troepen, welke in Beijeren waren binnengerukt, daaruit te verwijderen. Een groot gedeelte daarvan zal naar Vorarlberg marcheren en het andere zich voegen bij het korps van den veldmaarschalk *Legeditsch*, ten einde daarmede naar Holstein op te rukken, om er de bepalingen van de Olmutzer overeenkomst ten uitvoer te leggen.

De beide bondcommissarissen, aan wie de bevrediging van Holstein is opgedragen, zullen naar men verneemt, zich onverwijld naar Kiel begeven.

— Zoodra de uitnoodiging van Oostenrijk en Pruissen, tot bijwoning der Dresdener conferentie, te Munchen was ontvangen, is het besluit tot ontbinding van het eerste mobiele armeekorps en opheffing van het opperkommando des legers uitgevaardigd, waaruit men besluit, dat de inhoud dier uitnoodiging te Munchen genoegen heeft gegeven.

— Naar men verneemt zal de Keurvorstelijke regering in het begin van het aanstaande jaar haren zetel wederom naar Kassel verleggen, daar de bezetting dier stad door de bondstroepen thans heeft plaats gehad. Intusschen zal de Keurvorst zelf, naar men zegt, nog voor eenigen tijd zijn verblijf te Frankfort vestigen. De geruchten van oneenigheid, welke tusschen de beide bonds-commissarissen te Kassel, de heeren *Leiningen* en *Peucker*, zouden ontstaan zijn, missen allen grond.

Dresden, 23 *dec.* De minister v. *Manteuffel*, de Oostenrijksche gezant *von Prokesch*, en de heeren *von Alvensleben* en *Flemming* zijn gisteren namiddag ten 3 ure alhier aangekomen, terwijl de Prins *von Scharzenberg* de heeren *Buol Schauenstein* en *Rechberg* ten 5 ure alhier arriveerden. De minister *von Manteuffel* en de Prins *v. Schwarzenberg* hebben gemeenschappelijk hunnen intrek in het Prinsenpaleis genomen; zij hielden onmiddelijk na hunne aankomst eene conferentie welke tot laat in den nacht duurde. De vrije conferentiën zullen heden namiddag ten 2 ure in het koninklijk paleis geopend worden. Bijna al de gevolgmagtigden der verschillende staten zijn alhier aanwezig. *Hassenpflug* bevindt zich hier niet als gezant.

Dresden, 24 *dec.* (*per telegraaf*). Heden ochtend ten 10 ure was er vergadering van de vrije conferentiën tot het onderzoek der geloofsbrieven. Overmorgen zal wederom eene zitting plaats hebben. In de openingszitting van gisteren hielden de Prins *von Schwarzenberg* en de heeren *von Manteuffel* en *v. Beust* redevoeringen, waarbij wenschen werden geuit voor het behoud von vrede en eendragt. De heer *von der Pfordten* heeft reeds ter sprake gebragt de vordering van Beijeren op eene vertegenwoordiging van het Duitsche volk bij den Bond.

Weenen, 22 *dec.* De prins *v. Schwarzenberg* is gisteren naar Dresden vertrokken, vergezeld van den baron *Thierry*. De ministerraad houdt zich altijd bezig met de financiele zaken. De minister van finantiën dringt aan op eene vermindering van het leger en dat ook de overige uitgaven zoo veel mogelijk bespaard worden. Ook verlangt hij, dat del anddagen en de rijksdag ten spoedigste bijeenkomen. De minister van koophandel daarentegen meent, dat eene leening bij de reorganisatie der bank uitvoerbaar ware; het bijeenroepen van den rijksdag acht hij eerst raadzaam na de afkondiging van de constitutiën voor Hongarije en Italië.

Berlijn, 24 *dec.* Men wil weten, dat aan de Kamers bij hare bijeenkomst een voorstel zal worden gedaan tot verdere prorogatie, vermits zonder toestemming der beide Kamers dit slechts eenmaal in ééne zitting mag geschieden. Tot eene ontbinding zou men slechts ongaarne overgaan; mogt echter de verdaging worden geweigerd dan zou de regering er welligt toe besluiten.

— Het gerucht der aftreding van den minister v. d. *Heidt* wint veld.

— De toestemming van bijna alle tolverbondstaten op de voorgestelde verlenging van het septemberverdrag, is ontvangen. Nu zal met de onderhandelingen tot verdere regeling dezer aangelegenheid een aanvang worden gemaakt.

BELGIE.

Brussel, 24 *dec.* Eene der zeldzaamst voorkomende en moeijelijkste chirurgische kunstbewerkingen (de overtapping van het bloed uit het eene ligchaam in het andere) is den 13den dezer in het *Hôpital Saint Louis* te Parijs, met gunstigen uitslag bewerkstelligd. Zie hier wat de *Gazette des Hopitaux* van deze merkwaardige operatie zegt:

»Eene jonge vrouw van 20 jaren, welker zwangerschap, die door geen enkel toeval gestoord was, ten einde liep, werd op den 13den te gelijkertijd overvallen door barensweeën en een aanmerkelijk bloedverlies. Dit toeval, dat zich gedurende dien dag verscheidene malen herhaalde, boezemde de personen die haar omringden vrees in, zoodat zij haar naar het *Hôpital Saint Louis* bragten, waar zij onder behandeling kwam van den heer *Nelaton*.

»Na eene kunstmatige verlossing en eene vloeijing die door geene middelen te stuiten was, had de zieke al hare warmte verloren, telkens scheen de bloedsomloop op het punt te zijn om voor altijd stil te staan; gedurende onderscheidene minuten hield de polslag op; men konde niets meer waarnemen dan eene soort van golvende trilling. Onder deze omstandigheden was het dat de heer *Nelaton* besloot de kunstbewerking der overtapping van bloed te beproeven.

»Een der *internes* van dienst, de heer *Dufour*, bood aan het benoodigde bloed te leveren. Men maakte dus eene groote opening in eene der aderen van zijne arm, om spoedig de vereischte hoeveelheid te verkrijgen. Dit bloed werd opgevangen in een schaaltje dat op eene temperatuur van ongeveer 35°C gehouden werd, en zonder tijd verlies in eene daartoe geschikte spuit gegoten die men op denzelfden warmtegraad hield.

»Gedurende dien tijd werd de vena mediana aphalica, door den heer *Nelaton*, door middel eener insnijding van 2 centimeters, blootgesteld, en deze losgemaakt en opgenomen met eene lis.

»De operateur vatte alstoen de bovenste wand van de ader, boven den draad die haar ophield, met een pincet, en sneed met zijne schaar, het vat in eene schuinsche rigting slechts over de helft van zijnen omvang door, zoodat hij een klein lapje maakte in den vorm van een V, waarvan de top gerigt was naar het peripherische uiteinde van het vat.

»Nadat alles aldus was voorbereid, schepte de interne die het bloed had opgevangen, de luchtbellen en het bloedschuim, dat zich in de spuit bevond, daaruit, en de canuul daarvan beneden het kleine lapje van de aderwand, die, opgeheven zijnde met een pincet, eene soort van trechter vormde om haar op te nemen. Daar deze canuul eene kegelvormige gedaante had, was het voldoende haar diep genoeg in het vat te brengen, opdat de aderwanden zich naauwkeurig op hare oppervlakte aansloten, en de terugvloeijing van de ingespotene vloeistof beletteden.

»En werkelijk, door het langzaam voortbewegen van den zuiger der spuit, bragt men den geheelen inhoud daarvan, dat is ongeveer 200 grammen bloed, in het vaatstelsel. Na verloop van vijf minuten, deed men eene tweede inspuiting op dezelfde wijze als de eerste, waardoor omstreeks 150 grammen vloeistof in de ader gebragt werden. De kleine wond op den arm werd daarna onmiddellijk met een verband gesloten.

»Gedurende den geheelen loop der kunstbewerking vertoonde zich geen enkel bijzonder verschijnsel. De zieke, die overging in eenen staat van volstrekte gevoelloosheid verkeerde, gaf geen enkel blijk van eenige gewaarwording; echter scheen de pols, die herhaaldelijk werd geobserveerd, na een kwartier uurs, een weinig voller en minder snel te zijn; tegelijkertijd gaf de zieke door een teeken te kennen, dat de ademhaling iets minder moeijelijk was.

»Op vrijdag den 20sten december, zeven dagen na de kunstbewerking, was de toestand der ziekte van dien aard, dat men nog op eenen gunstigen afloop mogt hopen."

FRANKRIJK.

Parijs, 23 *dec.* De *Moniteur du Soir* behelst onder de rubriek der officiëele mededeelingen, het volgende:

»De heer *Pascal Duprat* heeft ll. zaturdag op de tribune eenige gedeelten voorgelezen van een vermeend rapport dat aan den minister van Binnenlandsche Zaken, door zijne administratie zelve over de zoogenaamde loterij der gouden staven zoude zijn toegezonden. De minister heeft onmiddellijk verklaard dat dit rapport hem nimmer was toegezonden en dat hij de stellige overtuiging bezat dat het niet uit zijne bureaux was uitgegaan. In de bureaux zijn de naauwkeurigste nasporingen gedaan; men heeft inlichtingen ingewonnen bij de chefs der dienst. Het vermeende rapport heeft nimmer bestaan."

— Men leest in eene Parijsche correspondentie, die door onderscheidene departementale dagbladen wordt medegedeeld:

»De geregtelijke instructie van het komplot van Lyon wordt met ijver voortgezet en dagelijks komen daardoor de plannen der zaamgezworenen aan het licht. Het Noorden en het Westen schijnen vreemd te zijn geweest aan de handelingen der zamenzweerders; de Zuidelijke en Oostelijke departementen schijnen het tooneel hunner verrigtingen te zijn geweest. De uitgewekenen van Genève hadden het komplot georganiseerd en zij zouden op den afgesproken dag, de grenzen overkomen en zich te Lyon vestigen, om den opstand te leiden. Het was zoodanig ingerigt dat men Lyon en de voornaamste steden van de gewapende magt konde isoleren. De bevolking der kleine steden en van het platte land zoude mobiel gemaakt en gewapend worden, met het doel om de troepen naar buiten te lokken en de groote centrums van militaire magt te ontblooten. De zaamgezworenen meenden van eenen goeden uitslag verzekerd te zijn.

»Sommige dagbladen hebben gezegd, dat de regering plan had die zaak voor het Hoog Geregtshof te brengen. Dit is onjuist. Het komplot zal voor den krijgsraad te Lyon teregt staan. De beschuldigden wilden zijne incompetentie pleiten in het gemis van verband tusschen de vervolgingen ingesteld in het departement du Rhône, de la Drôme, van de Bouches-du-Rhône, du Var, le Gard, Ardèche, Isère enz.; alleen in geval de krijgsraad van Lyon zich incompetent mogt verklaren, zullen de zaamgezworen voor het Hoog Geregtshof gebragt worden."

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 26 *dec.* Volgens een heden van den Helder ontvangen berigt, was de toestand van den heer *Bruce* gisteren alles behalve beter, zoo zelfs, dat men het noodig geoordeeld heeft, eene expresse naar zijne familie te Amsterdam te zenden. Al werd dus de wind goed, dan zou de *Sumatra* toch niet onder zeil kunnen gaan. De geneesheeren hebben den zieke de grootst mogelijke rust en stilte aanbevolen.

Rotterdan, 26 *dec.* Wij zijn verzocht te melden, dat het berigt, voorkomende in de oude *Rotterdamsche Courant* van heden, aangaande het verleenen eener concessie van stoomvaart in Indië aan den heer *W. Cores de Vries*, ten eenenmale onjuist is. Er kan geen sprake eener concessie zijn, aangezien er reeds lang een contract met de regering bestaat. De opgegevene namen der concessionarissen zijn voor een groot gedeelte ook onjuist, daar alle de genoemde heeren zelfs geen deelgenooten zijn. (*N. R. C.*)

Arnhem, 24 *december*. De *Soire Musicale* op gisteren gegeven door de heeren *Vrugt* en *Marx*, heeft niet alleen beantwoord aan de verwachting van het kunstminnend publiek, maar heeft die zelfs overtroffen. — De heer *Vrugt* heeft zijn' roem als zanger uitmuntend gehandhaafd. De smaakvolle en krachtige wijze, waarop hij al zijne stukken, en vooral de Aria uit *Joseph* en *Ons Vaderland* voordroeg, bragt het talrijk publiek in verrukking. — De heer *Marx* toonde in de uitvoering van het 8ste concert van *Spohr* hoe ver hij het gebragt heeft, in het overwinnen der moeijelijkheden van het vioolspel, terwijl hij in het 3de *Air Varié* voor viool van de *Bériot*, op nieuw blijken gaf, dat kunst, smaak en gevoelvolle voordragt zich in hem vereenigen. — Ook het Trio voor piano, viool en violoneel van *Reisiger*, uitvoering door de heeren *van Zeijl*, *Marx* en *Sloot* werd met veel genoegen gehoord. (*Ingezonden.*)

STATEN-GENERAAL.
EERSTE KAMER.

Zitting van donderdag, 26 *december*.

In de zitting van eergisteren avond, zijn ingekomen een adres van den heer *H. van Stralen*, en een adres van den heer *Oudijk van Putten*, daarbij verlangende benoemd te worden de eerste tot griffier, de laatste tot commies-griffier der Kamer. Van de Tweede Kamer zijn op de gebruikelijke wijze ontvangen de wets-ontwerpen houdende hoofdstuk XI. (koloniën) en hoofdstuk XII (onvoorziene uitgaven) van de begrooting voor 1851; het wets-ontwerp tot vaststelling der middelen voor 1851; het wets-ontwerp tot aanvulling der wet van 14 September 1849, betrekkelijk provinciale belastingen in Friesland; de wets-ontwerpen tot heffing van provinciale belastingen in Noord-Holland, Friesland, Overijssel, Drenthe en Limburg en het wets-ontwerp tot vaststelling van de begrooting van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren voor 1851. De vergadering heeft bepaald, dat op zaturdag aanstaande zal worden overgegaan tot de benoeming van een griffier der Kamer, terwijl de benoeming van een commies-griffier eerst later zal plaats hebben. Door de Commissie van Rapporteurs voor het wets-ontwerp tot afschaffing van leges van in- en uitgaande regten en accijnsen is daaromtrent verslag uitgebragt.

Redevoering over de Staatsbegrooting voor 1851, uitgesproken door den heer minister van Justitie, in de zitting der Tweede Kamer van den 12den december ll.

De algemeene behandeling van de staatsbegrooting voor 1851 heeft, gelijk zulks hier ter plaatse steeds en sedert jaren herwaarts duidelijk is geweest, aanleiding en grond gegeven tot de meest uiteenloopende beschouwingen.

En wat is natuurlijker, Mijne Heeren, wat is meer in den aard der zaak gelegen, dan dat dit geschiedt wanneer de regering, aan welke de behandeling der zaken is toevertrouwd, voor de vertegenwoordigers des volks optreedt en aan deze de toestemming vraagt voor de uitgaven voor een volgend dienstjaar; wanneer voor de oogen dier vertegenwoordigers de verschillende takken, waarin zich het staatsbestuur splitst, als het ware worden blootgelegd en ontleed. Dan ligt het in den aard der zaak niet alleen, maar het is zelfs eigenaardig dat dit moet; want dan kunnen de vertegenwoordigers de verschillende takken des staatsbestuurs nagaan, en zich zelven afvragen, of onder deze omstandigheden die uitgaven genoegzaam zijn geregtvaardigd, en of werkelijk aan de regering die uitgaven moeten worden toegestaan.

Wanneer ik nu na de beraadslagingen van verscheidene dagen, mij rekenschap zou moeten geven van den algemeenen indruk van die behandeling, dan zou ik meenen daaruit de slotsom te moeten ontleenen dat eene groote meerderheid uwer deze begrooting zal aannemen. Wanneer nu, Mijne Heeren, de mannen die hier zitten, de personen waren waaraan wel nu en dan is ten laste gelegd dat zij uit eerzucht naar deze plaats gestreefd hebben, die niet met het vereischt pligtgevoel der daaraan verbondene bezwaren, deze plaats hebben ingenomen, en indien het dezen maar voldoende was om het gezag in bezit te houden, — wat ware dan verstandiger, wat ware staatkundiger, dan thans te zwijgen, geen snaren verder aan te roeren, maar met een enkel algemeen woord de beraadslagingen thans te sluiten en de gelukkige zetels weder in te nemen?

Maar neen, Mijne Heeren, dat is niet het gevoelen van hen die gij hier de regerings-belangen ziet waarnemen, met het vertrouwen des Konings vereerd, die meent dat in de gegeven omstandigheden des vaderlands aan hen het beleid der algemeene zaken zou kunnen toevertrouwd worden. Het ligt in den loop der zaken, in het eigenaardige van den constitutionelen regeringsvorm, dat, wanneer aan de raadslieden der kroon de medewerking van de vertegenwoordiging wordt ontzegd, zij dan niet moeten aftreden in den formelen zin, maar dat zij dit moeten doen met het gevoel dat zij voor het vaderland niet meer nuttig kunnen zijn. En datzelfde gevoelen, Mijne Heeren, dat ons hier gebragt heeft op deze plaats en er ons houdt, datzelfde gevoelen, met het bewustzijn van onzen pligt volbragt te hebben, moet ons even bedaard en gerust onze zetels doen verlaten en door anderen laten innemen. Wanneer ik dus na dit vooraf gezegd te hebben, alles naga, wat is dan nu de pligt van deze regering? Het is te toonen, dat zij de achting en het vertrouwen, welke ons bij den aanvang te beurt viel, niet heeft verbeurd, maar dat zij die achting nog verdient en dat vertrouwen niet is misbruikt. En daartoe leidt ons de opmerking dat de indruk waarvan ik sprak, over het algemeen gunstig is. Ik geloof dat wat ik ten aanzien van dien indruk zeg, waar is, want slechts enkele leden hebben zich bepaaldelijk tegen de begrooting verklaard, en wanneer wij dus op het eind letten, dan is die begrooting reeds als verkregen te beschouwen.

Maar niet allen hebben dezelfde beweegredenen aangegeven. Er zijn er die gezegd hebben: die mannen daar, staan op een terrein waar wij niet wenschen te wezen; zij staan mede op het revolutionnair terrein; men wacht van hen dat zij de aangevangen taak, die gewigtige taak, die het algemeen staatsbestuur thans op deze regering doet berusten, zullen volbrengen; men verwacht van hen dat zij de nieuwe grondwet zullen uitvoeren en al de uit deze voortvloeijende organieke wetten zullen tot stand brengen.

Maar ook tot zoolang moeten wij hen op het kussen handhaven. Mijne Heeren, dat strekt niet tot onze eer, wanneer men ons slechts beschouwt als zekere machines die een bepaald werk zullen moeten verrigten en die, wanneer dat voltooid zal zijn, dan door andere zouden moeten vervangen worden. Maar gelooft niet dat dit ons zal afschrikken van met ijver voorwaarts te streven, want inderdaad de nog te vervullen taak is zoo oneindig groot, dat misschien diezelfde taal nog tegen anderen zal kunnen worden gevoerd. Die reden tot aanneming der begrooting heeft ons dus niet tot genoegen gestrekt.

Een ander gedeelte der vergadering, hoezeer over de waarde van de mannen die hier zitten geen gunstig oordeel willende vellen, zou ze toch niet gaarne zien aftreden, omdat daardoor een last op de schatkist zou worden gelegd. Deze zien dus daarin niet slechts het denkbeeld van verwezenlijking van staatkundige bedoelingen, van verwezenlijking van verpligtingen, maar begrijpen dat ook het geldelijk belang hierbij in aanmerking moet komen, dat iedere verwisseling van ministerie stilstand in de zaken aanbrengt en daarom bezwaar oplevert. Ook dat beginsel, ik moet het erkennen, strekt ons niet tot voldoening, het strekt ons niet tot eer. Maar getemperd door andere beschouwingen, zou men dan toch er toe komen om die toestemming aan te nemen.

Er is eene derde soort, eene derde klasse van leden, Mijne Heeren, die óók hare toestemming tot deze begrooting ten minste in het algemeen zal geven, maar die het doet uit een verheven beginsel, uit een beginsel van edelmoedigheid. Het is edel dat de mensch zijne vijanden vergeeft, en dat hij dengene die hem leed gedaan heeft, met weldaden overlaadt. Toen voor drie jaren door het vertrouwen van drie mannen die ik hier voor mij zie, mij werd opgelegd om te ontwerpen het algemeen verslag over de staatsbegrooting van 1848 en 1849, toen ik dat niet met welgevallen deed (ik kan hen veilig onder de oogen zien), maar toen ik dat deed ondanks mij zelven, met weerzin, maar uit pligtbesef, en toen datzelfde vertrouwen van die mannen mij hier ter plaatse verpligtte, dat verslag te verdedigen, omdat men mij beschouwde als een voorstander van gematigde beginselen, omdat men mij hield voor iemand dien de waarheid ten allen tijde dierbaar was, en niet schroomde die te zeggen aan wie ter wereld ook, toen diezelfde mannen mij opdrongen om te handelen en uit hunnen naam te spreken en ik mij daarover niet schaamde, had ik niet gedacht, dat na drie jaren mij daarvoor vergeving zou aangeboden worden. Die toestemming tot het aannemen der begrooting kan ik niet aannemen, en wanneer die mannen van het vroeger bestuur den staat van zaken in 1847 in bescherming nemen, wanneer zij in gemoede kunnen begrijpen dat de toestand van toen, de toestand van heden is, dan moeten zij ons hunne toestemming tot deze begrooting niet geven.

Maar er zijn anderen, Mijne Heeren, en ik geloof dat zij tot dusverre het grootste gedeelte uitmaken van deze vergadering; ten minste dat vertrouwen is bij mij niet aan het wankelen gebragt, die in de mannen welke hier zitten, zien de vertegenwoordigers en de handhavers van eene rigting van staatkunde die ook de hunne is. Er zijn enkele zeer welsprekende organen van dit gevoelen — en het is niet eene gewone lofrede in de parlementaire geschiedenis algemeen, maar zij is uitgedrukt in de verplettering die hier en daar in deze discussie duidelijk is bespeurd, het is eene welsprekendheid uit het hart voortgevloeid. Wij danken hen dat zij de banier van sympathie met de regering, die hier aanwezig is, zoo luide, zoo ruim hebben opgestoken, dat zij zich niet hebben geschaamd voor het geheele vaderland te verklaren van den naam van *ministeriële partij* te willen dragen, die te willen handhaven en te willen ondersteunen, omdat zij in de mannen die hier gezeten zijn, zien de vertegenwoordigers van de rigting die zij voor het vaderland nuttig oordeelen. Die mannen hebben van ons geen programma, geene beloften gevorderd, omdat zij bij eigene beschouwing van den toestand des vaderlands, van de behoefte die de natie gevoelde, zagen het programma en de rigting waarin het ministerie, dat aan de behoefte des vaderlands op dit oogenblik voldoen wilde, voortgaan moest. Die mannen welke ik daar op het oog heb, en ik geloof dat zij het grootste gedeelte dezer vergadering uitmaken, die mannen zijn overtuigd — want zij vestigen hunne blikken ook buiten het vaderland — dat zoo immer, zeker in den tegenwoordigen toestand van Europa en der wereld, dat hooger beginsel moet worden vastgehouden, dat godsdienst, die uit het hart voortkomt, de grondslag der maatschappij behoort te wezen; dat dáár waar die verdwijnt alles vruchteloos is; maar zij zijn tevens overtuigd dat, daar in dat vaderland de Koning en de vertegenwoordiging een heiligen eed hebben afgelegd op de grondwet, geen verdere waarborg is voor hem die niet tevens overtuigd is dat alle gezag van God komt, omdat God gewild heeft, dat wij ons in eene maatschappij zouden vereenigen. Maar zij laten, hoe belangrijk die vraag ook moge zijn, die over aan de school der wetenschap. Hier, waar de grondwet de regten des Konings heeft gewaarborgd, welke door onzen eed zijn bezworen, even als de regten van het volk, welke ons heilig zijn, hier hebben wij geen verderen waarborg noodig, Mijne Heeren; hier kunnen wij die vraag aan de school der wetenschap overlaten; hier ligt onze gerustheid in onze eerlijkheid en in de godsdienst van onze natie.

Die mannen, Mijne Heeren, die hunne goedkeuring van de tegenwoordige rigting van het ministerie hebben uitgesproken, hadden niet ons programma noodig. Zij begrijpen, dat, wanneer werkelijk deze regering klem en kracht zal behouden, zij noch naar het eene, noch naar het andere uiterste moest overhellen. Die mannen hebben met ons begrepen, dat wij geene verwijten verdiend hadden, gelijk anderen die tegen ons hebben ingebragt. Zij hebben ons niet chemisch ontleed; zij hebben niet gevraagd: hoeveel grammes reactie, hoeveel grammes radicalisme het een of ander lid van dit bewind bezit. Die mannen hebben niet, gelijk zij die leeren, dat men het gezag moet eerbiedigen, verleden jaar het verschil tusschen ons aangeduid, dat de een tot veiligheidsklep van den andor moest dienen.

Die mannen hebben aan ieder zijne waarde toegekend en die mannen hebben die overtuiging gevoeld, hoezeer zij niet in de geheimen van den ministerraad zijn ingedrongen, hoezeer zij daar niet hebben afgeluisterd, of daar slechts ééne stem boven allen heerschte, ééne stem daar gehoord werd, en ieder onzer als gehoorzame leerling zich onderwierp en zeide: »het is wel gelijk gij spreekt, meester:" zij hebben uit de uitkomsten geoordeeld, dat de leden des bewinds boven alles het vaderland liefhebben, dat zij handelen uit pligtgevoel; dat er wel verschil van gevoelen was geweest, maar dat zij zich door redelijk verstand tot eene éénheid van stelsel en beginsel hebben gevormd. Die mannen, zonder in de geheimen van den ministerraad te zijn doorgedrongen, hebben de overtuiging gehad dat, wanneer men ook in denkbeelden verschilt, het gevoel van pligt de elementen met elkander heeft kunnen vereenigen. Die mannen hebben de overtuiging gevoeld, dat zich alles heeft opgelost in *ééne* gemeenschappelijke overeenstemming, en daaruit eene kracht geboren is, eene kracht, die naar alle zijden werkt, eene kracht, die vereenigt en aan elkaâr sluit; eene kracht die weldadig werkt op het vaderland. Dit alles hebben zij gevoeld zonder dat zij onze programmata van noode hadden; dat gevoelen zij nog, ten bewijze de welsprekende redevoeringen waarmede zij de opgestoken banier hebben verdedigd. Zij gevoelen dit nog op dit oogenblik, en wij mogen daaruit onder ons, zoo wij op dezen zetel bevestigd blijven, of onder onze opvolgers, veel weldadigs voor het vaderland beloven. Dat vaderland, waarin wij allen zooveel belang stellen, dat dierbaar kleinood voor ons allen, dat vaderland vertrouwt met gerustheid op datgene wat door een wettige meerderheid is geschied, met ter zijde-stelling van alles, wat men vroeger dacht en geloofde, toen nog de vraag was, wat er zou moeten zamengesteld worden. Maar nu er eenmaal zamengesteld is, nu vertrouwt de natie, dat wij dit als eerlijke mannen zullen ten uitvoer brengen, en zullen doen wat onze pligt ons gebiedt, zonder ons door een blik achterwaarts daarvan te laten afleiden.

Ziedaar, Mijne Heeren, zoo het nog noodig mogt wezen, ons programma, ziedaar het doel van al ons streven.

Ik heb gezegd, Mijne Heeren, dat wij juist om die achting, zoo noodig, te behouden, ons hadden verpligt gevoeld, in enkele ontwikkelingen te treden. Daartoe is de bron uit uwe algemeene beraadslagingen genomen. Uit die algemeene beraadslagingen is toch gebleken, dat hier sterke en minder sterke te-leur-stellingen waren ondervonden; vooreerst teleurstellingen betreffende te weinig bezuinigingen. Dit gedeelte heeft het leveren van een overzigt van den tegenwoordigen, niet ongunstigen finantiëlen toestand ten gevolge had. Volkomen kan ik bevestigen, hetgeen reeds uit een Koninklijken mond hier gesproken werd, dat wij met moed de toekomst konden te gemoet gaan. Dat is ook reeds door mijne geachte ambtgenooten, de ministers van Finantiën en Koloniën toegelicht. En ik geloot dus dat, wat dit gedeelte der te-leur-stellingen betreft, dit aanmerkelijk in gewigt is afgenomen, ofschoon er welligt nog hier en daar een overblijfsel daarvan op den bodem der ziel mag gelegen zijn. Maar de te-leur-stelling, die vooral sterken weêrklank gevonden heeft, heb ik mij ten taak gesteld bijzonderlijk te behandelen, en eenigermate toe te lichten. Ik doe dit, niet slechts omdat op dit oogenblik het presidentschap van den ministerraad door mij bekleed wordt, en ik dus in die betrekking ook dit punt, stelselmatig genomen, moet behandelen, maar vooral omdat men, wat men ook over de solidariteit en niet-solidariteit van dit ministerie gezegd heeft, vrij duidelijk te kennen heeft gegeven, dat men mij in het oog had, toen men van die te-leur-stellingen sprak. Ik gevoel mij hier dus dubbel verpligt te spreken. Wanneer ik mij voorstel evenwel, dat reeds bij de behandeling van het adres van antwoord op de troonrede, die zaak ter sprake is gebragt, en dat men zich kon vleijen dat zij daarmede ook ten einde was gebragt, dan moet ik zeggen heeft de tegenwoordige houding op mij een zonderbaren indruk gemaakt. Want, nadat er in het verslag bedenkingen zijn gemaakt, die ik heb wederlegd, bespeur ik dat nog bij vele leden die te-leur-stelling is blijven bestaan, en tot eene overdrevene hoogte, jegens het ministerie in het algemeen en mij in het bijzonder, wordt opgevoerd. Ik leid hieruit af dat er, òf zeer veel, òf niets tegen ons te zeggen moet zijn, dat men zoo herhaaldelijk en standvastig op hetzelfde nederkomt. Zou het dan inderdaad zulk eene onvergefelijke zonde zijn? Maar welke van beide veronderstellingen is nu waar? Heeft men ons veel of heeft men ons niets te verwijten? Ter beantwoording dier vraag moet ik in de eerste plaats nagaan, van welken aard de beschuldigingen tegen het ministerie in het algemeen en speciaal tegen mij zijn. Beschuldigt men ons, dat wij den tijd hebben verzuimd, dat wij, in plaats van aan onzen pligt te voldoen, in plaats van onze betrekking van minister met getrouwheid waar te nemen, in plaats dat men ons in den vroegen morgen aan onze schrijftafel en in het nachtelijke uur er ons nog moest vinden, in plaats van ons te wijden aan het algemeene welzijn, in den ministerraad de hoogste belangen te behartigen en de menigvuldige ingezetenen, die hunne speciale belangen hadden voor te dragen, te woord te staan, in plaats van te arbeiden, ons aan ijdele vermaken over hebben gegeven, dat wij in plaats van trouwe dienaars der kroon, lediggangers zijn geweest?

Neen, Mijne Heeren, dat is door niemand gezegd geworden; en, met hoeveel minachting er dan ook door een enkel spreker van die 127 wets-ontwerpen is gewaagd, toen hij zeide: »wat gaat ons dat aan, wij weten dat niet!" is het nogtans niet minder waar, dat die ontwerpen werkelijk in den ministerraad zijn onderzocht geworden, zoo al niet alle in speciale bijzonderheden, dan toch altijd wat de algemeene strekking daarvan betreft. En dan moet toch bij ieder, die weet wat de taak eens ministers is, de overtuiging geboren worden, dat het niet in de bedoeling van iemand uwer kan gelegen hebben,

ons te verwijten dat wij onzen tijd hebben verbeuzeld, zoo dat wij in de oogen van de geheele natie zouden moeten worden gebrandmerkt, als mannen, die, ofschoon in eene zoo hooge betrekking geplaatst, hunnen kostbaren tijd toch hadden gewijd aan andere zaken, dan aan 's lands belangen.

Maar wat is het dan?

Art. 5 der additionnele artikelen van de grondwet stelt vast, dat binnen twee jaren na de afkondiging der herziening die en die wets-ontwerpen zullen zijn ingebragt. Daar hecht men zich aan! dat is de grief, die tegen ons bestaat! Daar hecht men zich zelfs zoodanig aan, dat zich eene nieuwe partij wil vormen, die zich wil afscheiden van al de anderen, en zich de grondwetsgezinde partij wil noemen! Ook ik heb eerbied voor die grondwet, ook ik heb die met gemoedelijke overtuiging bezworen, en ook ik ben overtuigd, dat, wanneer er van de grondwet wordt gewaagd, er dan met ernst moet gesproken worden; maar de grondwet, hoe heilig ook, heeft dan toch ook hare beteekenis, en men moet haar toch ook, even als elke andere wet, eerlijk toepassen, wanneer men er gevolgen uit trekken wil; men moet haar even als eene andere wet verklaren, uitleggen en opvatten in den zin van den grondwetgever.

Verre zij het van mij, dat ik u *mijne* overtuiging zou willen opdringen; die overtuiging is en blijft geheel subjectief; ik sta hier ook niet voor een regter, maar het geldt hier eenvoudig de uitlegging van dat 5de additionnele artikel. Volgens mij moet men zich afvragen: wat heeft de grondwetgever bedoeld met de in art. 5 opgelegde verpligting? En dan antwoord ik daarop, even als reeds door enkele leden gezegd is geworden, de grondwetgever was op het oogenblik toen hij die verpligting oplegde, geheel doordrongen van den wensch, die door de geheele natie gedeeld werd, dat vóór alles de beginselen, nedergelegd in de grondwet, niet lang zouden blijven afgetrokkene beginsels, maar dat zij spoedig tot werkelijkheid, tot wetten, zouden overgaan; maar men heeft daarbij meer op het oog gehad de *wenschelijkheid* dan de *mogelijkheid*. Evenwel is dit doel voor sommige beginselen bereikt geworden, en ik geloof ook, dat, wanneer de geheele verwezenlijking had kunnen geschieden door dezelfde mannen die de grondslagen hadden gelegd, dit dan in twee jaren zou hebben kunnen gebeuren, mits er geene buitengewone omstandigheden, toen niet te voorzien, en geene nieuwe en dringende zaken waren tusschen beiden gekomen.

Ik geloof dat hier, even als bij iedere wet, waarbij een termijn wordt gesteld, de bedoeling was, om de opgelegde taak in een tijdvak van twee jaren te volbrengen, mits er geene bijzondere omstandigheden tusschen beide traden. En welke zijn nu hier die omstandigheden geweest? Het is bijkans overbodig het te herhalen.

Door een zamenloop van gebeurtenissen is het eerste jaar na de herziening der grondwet verloopen, zonder dat eene der gevorderde wetten was tot stand gebragt; intusschen had op den 17den Maart van datzelfde jaar de treurmare weêrgalmd, die het geheele land in rouw had gedompeld; toen werden der regering nieuwe verpligtingen opgelegd, nog dringender dan het nakomen van deze bepaling der grondwet; en is het nu billijk dat men, onverschillig of zich bij den aanvang en bij het eindigen van dat tijdvak van twee jaren, dezelfde personen aan de regering bevonden, onverschillig of er al dan niet omstandigheden tusschen beiden zijn getreden, is het nu billijk, vraag ik, om, zonder daarop te letten, den ijzeren wil der grondwet voorop te zetten, en te zeggen dat de grondwetgever gewild heeft dat, wat er ook gebeuren en wat er ook voorkomen mogt, die wetten binnen twee jaren moesten zijn afgewerkt?

Ik voor mij heb die vraag niet bevestigend kunnen beantwoorden; ik voor mij heb gemeend dat het hoogst bedenkelijk zou zijn zoodanig systeem aan te hangen. Indien, nadat dit ministerie was opgetreden, zich spoedig de zoo liefderijk daarvan gedane voorspelling had bewaarheid: *ils périront à la tâche*, en wij ons hadden verpligt gezien na weinige maanden af te treden; of indien, toen het mij werd opgelegd, in het afgeloopen voorjaar door eene oogziekte bezocht te worden, waardoor ik mij gedwongen zag om mij gedurende twee maanden van alle bovenmatige inspanning te onthouden, indien ik toen ware verpligt geweest (en misschien had ik er wél aangedaan), den Koning om mijn ontslag te vragen, dan zou, volgens die onvermijdelijke leer van de grondwets-partij, de man, die mij zou zijn opgevolgd, onderworpen zijn geweest aan dezelfde verpligting, en dan zou hij in *drie maanden* datgene hebben moeten verrigten, waarvoor de grondwet een tijdvak van *twee jaren* heeft gesteld. Ja, ik ga zelfs nog verder, indien één maand vóór het eindigen van den toegestanen termijn, een nieuw ministerie ware opgetreden, dan zoudt gij daarvan toch de inlevering van die wetten hebben moeten vorderen; en, wanneer uw gevoel van billijkheid niet zou hebben kunnen dulden, dat dit gevergd ware geworden van iemand, die nu drie maanden of eene maand geleden in mijne plaats zou getreden zijn, dan zoudt gij gezegd hebben: dat kan de grondwetgever niet hebben gewild, dien man moet ten minste de tijd worden gelaten, door de grondwet voorgeschreven, om dat werk ten uitvoer te brengen. En nu vraag ik het u af, Mijne Heeren, waarom zoudt gij dan aan ons weigeren, wat gij aan anderen zoudt hebben toegestaan? Is het dan onze schuld geweest dat aan de bepalingen van het 5de additionele artikel niet reeds ten deele vóór onze optreding was voldaan?

Ik heb begrepen dat die uitlegging slechts de mijne is, dat er anderen konden zijn, die deze bepaling in een onverbiddelijken zin zouden opnemen, en het is dus mijne en ons aller leus geweest: »wat wij kunnen bereiken, dat zullen wij trachten te doen."

Maar wij moesten onze werkzaamheden splitsen, opdat op ons de spreuk: *qui trop embrasse, mal étreint*, niet toepasselijk ware; wij moesten het eerst afdoen, dat, wat het eerst afdoening vereischte. Zonder mijne wijze van beschouwen hier in aanmerking te brengen, vraag ik u in het algemeen, en aan een ieder uwer in het bijzonder, of nu niet eerst moest worden voorzien in de behoefte aan die belangrijke wet, die eene werkelijke vertegenwoordiging der natie moest in het leven roepen, zoo als de grondwet ze heeft gewild? Was dat niet een van de voornaamste punten? Doch ik zal u dit geheele tafereel van vorderingen en behoeften des oogenbliks niet voor oogen stellen; ik wil liever op mij terugkomen, en de onderwerpen behandelen, die mij meer bepaaldelijk betreffen. Wat was er voor mij te doen? In de eerste plaats moesten maatregelen worden daargesteld voor het geval dat het ongeluk plaats had, dat God verhoede, namelijk, dat een minderjarige Koning optrad. De troonsopvolging moest worden gewaarborgd en in de waarneming van het koninklijk gezag mogt geen oogenblik stilstand plaats hebben. Het was mijne taak, voor alle andere werkzaamheden, deze ten einde te brengen. Wat was in de tweede plaats te doen? De scheepvaart-wetten waren aan deze Kamer aangeboden; de gewigtige overgang tot een ander stelsel van scheepvaart-wetgeving moest niet als bij verrassing plaats hebben, het voor en tegen van die belangrijke vraag moest in het helderste daglicht geplaatst worden en geen middel, dat in handen der regering was, mogt worden teruggehouden om dat licht te verschaffen. Naar veler oordeel zoude een onderzoek, van wege de Kamer in te stellen, daartoe het meer geëigend middel zijn. Eene bijkomende oorzaak deed aan dit onderwerp de voorkeur boven andere geven.

Er werd namelijk verhaald (en het is u allen niet onbekend), dat het ministerie die ontwerpen niet in den Raad van State zoude brengen, of dat, wanneer zij daarvan terug kwamen, bij de Kamer niet zoude indienen, opdat deze niet in de gelegenheid zoude zijn, zoodanige enquête daar te stellen. En toch eene wet op dat onderwerp is geleverd; daartoe termen vindende, werd u de gelegenheid geschonken tot uitoefening van dit zeer grondwettig regt, en niemand zal kunnen betwisten, dat uit dit oogpunt deze wet voor alle andere moest worden tot stand gebragt, eene wet, die, wat men overigens over hare waarde moge denken, nog nergens in eenig land is tot stand gekomen en die vele eigendommelijke moeijelijkheden bezit, die het onnoodig zal zijn hier thans te herhalen.

Nu bleven mij vooral drie wetten ter bewerking over, die op de vereenigingen en vergaderingen, de ministeriële verantwoordelijkheid en de nieuwe regterlijke inrigting. Bij eene onverbiddelijke, geenerlei uitlegging gedoogende toepassing van het 5de der additionnele artikelen, moest alleen het laatste wets-ontwerp voor het einde der zitting, dus vóór half september, worden *ingediend.*

Maar er bestond eene regterlijke inrigting, die de grondwet wel veranderd wilde hebben, maar die echter regelmatig werkte, terwijl zoowel de uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering, als de ministeriële verantwoordelijkheid, als afgetrokken beginselen daar lagen, en noodzakelijk geregeld moesten worden.

Ik besloot daarom mijnen geheelen beschikbaren tijd aan de beide eerste ontwerpen te wijden, en alleen dan, wanneer geene tusschentredende omstandigheden mij, naar mijne overtuiging, van de letter der grondwettige verpligting ontheven, ter voldoening aan die letter, eene overeenkomstig het verslag van 13 november 1848 gereed gemaakte schets van regterlijke organisatie in te dienen, die, door de sluiting der zitting vervallende, weder door mij konde worden omgewerkt.

Door die buitengewone omstandigheden had ik het oog op eene toen van vele zijden aangedrongen ontbinding. Ik meende toch, en ik geloof alsnog met volkomen regt, dat wanneer men zoo onverbiddelijk aan de letter der grondwet bleef hechten, en het geheele, buiten onze schuld verloren gegane, jaar, als door ons genoten aan ons wilde toerekenen, althans het geheele tweede jaar beschikbaar moest blijven, en weder door de uitoefening van het grondwettig regt tot ontbinding, een nieuwe termijn geopend zoude worden.

Wanneer toch dadelijk na de aanneming der kieswet, die ontbinding had plaats gehad, zoude er wel niemand geweest zijn die de onregtvaardigheid zooverzoude hebben willen drijven, om ook dan nog in die verkorte zitting de zoozeer besprokene indiening te vorderen. — En waarom, dacht ik, zoude men dan nu eenigen tijd later minder regtvaardig zijn? de uitkomst heeft mij van deze billijke verwachting het ijdele doen zien, maar geenszins overtuigd, dat ik in mijne regtskundige beschouwing der zaak gedwaald heb.

Die overtuiging stond bij mij op het oogenblik, toen tot de ontbinding besloten werd, zoo vast, dat ik, ofschoon ook toen nog eene materiële *indiening* hebbende kunnen bewerkstelligen, daarvan afzag, omdat ik het niet mogelijk oordeelde, dat men ons én het jaar vóór onze optreding én den tijd die door de ontbinding aan den tweeden jaarkring onttrokken werd, als genoten zoude willen toerekenen op een tijdvak dat, naar het oordeel van velen, zelfs geheel onvermindered, voor de te verrigten taak onvoldoende was.

Het was deze mijne gevestigde overtuiging die mijn antwoord bepaalde, toen mij in den loop des zomers, ter gelegenheid der behandeling van een geheel vreemd onderwerp, waarschijnlijk uit vriendschappelijke bezorgdheid, eene interpellatie omtrent het wets-ontwerp der regterlijke organisatie gedaan werd.

Er werd mij gevraagd: »Hoe ver zijt gij met de regterlijke organisatie gevorderd?" Ik antwoordde daarop, naar waarheid, dat, als de grondwet letterlijk in dien zin werd uitgelegd, dat ik in de nu afgeloopen zitting het wets-ontwerp op de regterlijke inrigting moest indienen, ik dan niet in staat zoude zijn zoodanige wet te leveren, die mijn geheel gevoelen zoude uitdrukken. Het straks medegedeelde moet, dunkt mij, den zin van dit antwoord genoegzaam toelichten, en tevens mijne toen reeds bestaande overtuiging omtrent de wettelijke gevolgen eener overtreding regtvaardigen. Het was na den afloop dezer interpellatie, dat mij, mede uit vriendschappelijke bezorgdheid, gezegd werd, dat ik geene voordragt van regterlijke inrigting moest indienen, die niet geheel mijn eigen gevoelen uitdrukte. Deze raad, die geheel met mijne eigene inzigten strookte, en waartoe ik mij door de gevolgde ontbinding geregtigd achtte, werd door mij opgevolgd. Ik had niet kunnen verwachten, dat mij thans daaruit eene grief zoude worden gemaakt.

Ik heb u, Mijne Heeren, de gronden blootgelegd der overtuiging, die mijne handelingen heeft bepaald; ik wil die echter aan niemand opdringen, maar dit vertrouw ik ten minste bij u verkregen te hebben, dat, al verschilt uwe overtuiging van de mijne, de grond tot verwijt echter daar weg moet vallen, waar dit uitsluitend op een onoplosbaar verschil van gevoelen gebouwd is.

Thans geef ik de taak onzer verantwoording over aan mijnen ambtgenoot, die gedurende het afgeloopen jaar het praesidium van den ministerraad heeft waargenomen, en die misschien over de staatkundige strekking van dit ministerie, sommige bijzonderheden zal mededeelen. Moge hetgeen ik hier in het midden heb gebragt en uit de warmte des harten is gevloeid, gereeden ingang bij deze Kamer vinden. Ik heb het besef dat het mijn doel is het algemeene belang te bevorderen en zal aan mijne verpligting ter bevordering der belangen van het vaderland, zoolang ik deze plaats bekleed, althans met mijnen wil, nimmer te kort schieten.

Ingezonden Stukken.

Militaire geneeskundige dienst.

»De ongunstige beoordeeling welke ook weder dit»maal aan de begrooting der VIIde Afd. *Geneeskun»dige Dienst* van het Xde Hoofdstuk, *Departement van »Oorlog*, is te beurt gevallen, doet de regering ver»onderstellen, dat men niet genoegzaam met de *wer»kelijke* inrigting van de hospitaal-dienst bekend is; »eenige toelichting te dier zake wordt derhalve hoogst »noodig geacht." (§ 270 der Memorie van Beantwoording.)

Gaan wij nu eens bedaard na, op welke wijze onze volksvertegenwoordigers door de regering worden ingelicht, omtrent die punten, welke vooral de aandacht der heeren verslaggevers getroffen hadden.

Ad. I. De commissie van rapporteurs *vond de uitgetrokkene som voor het magazijn van geneesmiddelen* BIJZONDER *hoog*. — Daarop nu antwoordt (?) de regering: met van *militaire hospitalen*, *burgerlijke inrigtingen* en het *maritime hospitaal* te Willemsoord, ja zelfs van de bestaande 28 *garnizoens-infirmeriën* te gewagen! en zegt: »dat de zieken in de *infirmeriën*, even zoo goed als die in de hospitalen, toch ook *geneeskundige hulp*, *medicijnen* enz. behoeven, zoodat de voor die onderwerpen uitgetrokken cijfers over de *beide* soorten van inrigtingen moeten worden verdeeld, en alsdan gewis niet te hoog zullen worden bevonden." — Verder heet het: »Het aangevraagde ad ƒ50,000 voor geneesmiddelen, kan niet worden verminderd; die som is, zoo als reeds hiervoren, bij de beantwoording van § 270, is opgegeven, niet uitsluitend voor de *hospitalen*, maar ook voor de *infirmeriën* dienstbaar, en bovendien moet men indachtig wezen, dat daaruit, onder anderen, insgelijks moeten worden bestreden:

»*a*. de geneesmiddelen voor zieke paarden bij het leger;

b. de geneeskundige behoeften voor de militaire academie;

c. de geneeskundige behandeling van militairen op plaatsen, waar zich geen militair officier van gezondheid en geene militaire apotheek bevinden; wordende de uitgaven te dier zake door het emploijeren van cavaleristen als hulpmaréchaussées niet verminderd;

d. de kosten voor aankoop van boeken, instrumenten, planten enz., benoodigd voor het onderwijs der kweekelingen van de geneeskundige dienst;

e. de kosten voor onderhoud van het magazijn van geneesmiddelen."

Zonderling! bij al dat opsommen van de onderdeelen, waaraan die som van *f* 50,000 voor *geneesmiddelen* zoo al moet worden besteed, schijnt de regering in het geheel niet op de gedachte gekomen te zijn: aan de volksvertegenwoordigers mede te deelen, dat, *alléén het* KOSTELOOS *verstrekken van geneesmiddelen aan onze* OFFICIEREN, *benevens aan hunne* VROUWEN, KINDEREN *en* DIENSTBODEN, tusschen de *f* 24 à 25,000 'sjaars bedraagt. *Dit*, dunkt mij, verdiende evenzeer vermelding, *als*: dat de *zieken* in de INFIRMERIËN, evenzoo goed als *die* in de HOSPITALEN, toch ook *geneeskundige hulp*, *medicijnen* enz. behoeven!!"

Ad II. Hetgeen door de regering wordt aangevoerd, om de kweekschool voor militaire geneeskundigen te Utrecht te doen blijven bestaan, is min of meer in tegenspraak, met datgeen wat tijdens het *Burgerzinning* ministerie, waarvan de heer VOET deel uitmaakte, door dien Oorlogs-minister bepaald werd, namelijk dat de officieren van gezondheid der 3de klasse geene zieken mogen behandelen; niettegenstaande zij aan die school gevormd waren waarvan thans de regering zegt: — »§ 271. De redenen waarom de kweekschool voor militaire geneeskundigen te Utrecht, naar het gevoelen der regering, niet als afzonderlijke inrigting kan opgeheven en met eene andere wetenschappelijke inrigting vereenigd worden, zal niet veel betoog behoeven; zij is bestemd ter opleiding van Nederlandsche jongelieden voor den stand van officier van gezondheid bij de landmagt, bij de zeemagt en voor de Overzeesche bezittingen; en het is juist door de ondervinding van vele jaren, dat op geene andere wijze in de behoefte aan *practische bekwame* militaire geneeskundigen konde worden voorzien, dat aan deze kweekschool hare tegenwoordige uitbreiding voor de vorming van 80—90 kweekelingen is gegeven, waardoor de theoretische lessen zich aan de *practische* vorming paren, en de kweekelingen, van den aanvang af die militaire geneeskundige opvoeding krijgen en die ondergeschiktheid leeren, die hun nergens anders kan worden onderwezen en hun zoo onmisbaar is, *om met vrucht in hunne betrekking werkzaam te zijn.*"

Wat voorts de regering aanvoert, over het niet genoegzaam aantal bekwame jongelingen dat zich aanmeldt om als kweekeling geplaatst te worden, zoude de rede daarvan niet moeten gezocht worden, in de weinig bemoedigende vooruitzigten, welke de militaire geneeskundige dienst op bevordering aanbiedt? en zoude vooral het ijzeren juk, waaronder gedurende de jongst verloopen 10 jaren, dat korps gebogen ging, hetzelve niet dermate hebben ontzenuwd, dat, bijaldien wij het ongeluk hadden andermaal een tijdvak als dat van de jaren 1830 en 1831 te moeten beleven, het er alsdan, wat de geneeskundige dienst betreft, *even ellendig*! ZOO NIET ELLENDIGER!! zoude uitzien dan *toen*?!!

Ad III. Omtrent de *gedurige verplaatsingen* van de officieren van gezondheid, zegt de regering: »zij zijn veelal het gevolg van de noodzakelijkheid, om bij ziekte, overlijden of bevordering in de dienst te voorzien; en zijn bij het *gering* personeel der geneeskundige dienst onvermijdelijk."

Ik geloof gaarne, dat de regering hier TER GOEDER TROUW *meent* wat zij zegt; en vind daarin aansporing, om den tegenwoordigen minister, en alle toekomende ministers van oorlog, op het hart te drukken: den opvolger, van den nu onlangs afgetreden Inspecteur-Generaal van de geneeskundige dienst der land- en zeemagt, niet meer die onbeperkte magt toetekennen, waarvan de heer BECKERS zoo onvoorwaardelijk gebruik gemaakt heeft. Want waarlijk! de gedurige verplaatsingen, welke die chef aan sommigen heeft doen ondergaan, droegen maar al te zeer het kenmerk van de verregaandste willekeur, en despotismus.

Ad IV. En ten slotte, zie ik uit de opgave: KOSTEN VAN DE KWEEKSCHOOL. *A. personeel*, op nieuw, hoe *exceptioneel* men steeds omtrent de militaire geneeskundige dienst handelt.

Van den *eersten officier van gezondheid der 2e klasse* (chef der dienst aan het rijks hospitaal) af, tot aan de, met het toezigt over de gedragingen der kweekelingen, en de bewaring der boeken en eenige andere verzamelingen belaste *officieren van gezondheid der 3de klasse* toe, staan *alle* maar juist voor de hen aankomende tractementen, *zonder ééne enkele* CENT *toelage*, uitgetrokken! terwijl ik in de VDE AFD., *militaire akademie.* § 268 lees: »»Wegens de »»diensten welke de officieren bij de academie pres»»teren, *ontvangen zij toelagen*; *en die toelagen* »»worden onder de uitgaven voor de academie ge»»bragt." "

14 December, 1850. TANTUM.

POLITIE.

Bij een gearresteerden vagebond zijn gevonden de volgende goederen, hoogst denkelijk door denzelven elders ontvreemd: 2 grove linnen manshemden, geelachtig van kleur, het eene aan de halsboord gemerkt V. D. H. J., het andere V. D. B. S., het andere ongemerkt.

Eene groene katoenen paraplui, waarom twee randen van gekleurde strepen, en gebogen zwartachtige knop, uitloopende in den vorm van een arendskop, de punt van onderen met koper omkleed.

Goederen te Leeuwarden door middel van uit- en inwendige braak ontvreemd:

Een juweelen boot met twee strengen gitten.

Een paar braceletten van gitten in goud gevat, waaraan verscheiden strengen kleine gitten.

Een zilveren beugel, smal, met een zilveren ketting daaraan en een blaauwe fluweelen tasch.

Een gouden knipje, halfrond, met een fijn werkje, daaraan een beursje van blaauwe en paarsche zijde.

Een zilveren breimandje met open werk, langwerpig vierkant met afgeronde hoeken.

Een zilveren breischede, geribt.

Twee zilveren suikerstrooijers met vierkant blad, gebogen steel.

Twee zilveren suikerschopjes met zwarte houten stelen.

Een zilveren speldekussen in den vorm van een geribt doosje.

Een gouden signet, klein, vrij zwaar, ouderwetsch.

Een mes met zilveren hecht.

Twaalf zilveren vorken.

Twaalf zilveren lepels met letters op het blad der steel.

Twaalf suiker-lepeltjes.

Een zakmesje met zilveren hecht.

7 stuks Certificaten Werkelijke Schuld ieder *f* 1000. kapl. 2½ pCt. ten name van het administratie kantoor *Ketwich* en *Voombergh* met daarbij behoorende bladen coupons waarvan de eerste verschijnt januari 1851 — No. 16976, 18134, 213600, 22293, 39972, 128304, 155613.

Vier ardoins 5⅝ ieder 85 L st. No. 12847, 42119, 40625, 54672.

Een bankbiljet *f* 200. 4 à 5 ieder à *f* 200.

In het laatst der maand october 1850, is te Enschede gevonden en als vermoedelijk ontvreemd in beslag genomen, *een zilveren horologie*, zijnde een ouderwetsch fatsoen en *Engelsck werk* van *Chas. Hardy London.* met een nummer 6817, en heeft eene dubbelde zilveren kast. In de binnenkast zijn de letters T. G. en in de buitenkast liggen twee adressen een van *J. Prinsen*, horologiemaker in de nieuwe Leliestraat tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat te Amsterdam, het andere *F. Pierrot*, horologiemaker te Hilversum.

Advertentiën.

Den 22sten December 1850 is te ARNHEM, in den ouderdom van 83 jaren en bijna 6 maanden overleden de Wel Edel Geboren Jonkvrouwe *MARIA HERMINA EYTELWEIN.*

† † † BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN DER STAD *ARNHEM* vermeenen voorloopig aan een iegelijk, wien het aangaat, te moeten bekend maken, dat er in den jare 1852, op een nader te bepalen tijd, binnen deze Stad, zal plaats hebben eene TENTOONSTELLING VAN VOORTBRENGSELEN VAN NATIONALE NIJVERHEID, en daarop zullen worden toegelaten de Voorwerpen, welke men uit alle Provinciën van dit Rijk zal willen inzenden.

Voorts de Voorwerpen van Nijverheid in 's Rijks Overzeesche Bezittingen vervaardigd.

Arnhem, den 21sten December 1850.

† † † Op Dingsdag den 31sten December 1850, des voormiddags ten 10 ure, zal aan het huis No. 37 in de Weverstraat te *Arnhem*, voor kontant geld worden verkocht: Een INBOEDEL, waaronder KABINET, CHIFFONIÈRE, LEDIKANTEN, PENDULES, eenig *Japansch* PORCELEIN, BEDDEN met toebehooren, eenig LINNEN EN PELLEN, LIJFSTOEBEHOOREN en gemaakt GOUD EN ZILVER.

Te zien daags te voren van 10 tot 3 ure.

Een Tuinman wordt gevraagd

van de Protestantsche Godsdienst, volkomen ervaren in de BROEIJERIJ, MOEZERIJ, het behandelen en aankweeken van BLOEMEN en ORANJERIE-GEWASSEN en bekwaam om het opzigt over de tuinen en bosschen op zich te nemen. — Hij moet voorzien zijn van voldoende getuigenissen over zijn ijverig, braaf, zedelijk en vooral EERLIJK GEDRAG. — Door het overlijden van den Tuinbaaskan hij DADELIJK, of ook eerst met 1 Mei aanstaande, in dienst treden.

Adres met *franko brieven* onder Lt. C. V. bij den Boekhandelaar *W. J. KRUIJT* te *Arnhem*.

** Door *P. VAN ZWEEDEN*, te Groni[ngen] is uitgegeven en alom te bekomen:

Prof. *F. C. DE GREUVE*, ORATIO, etc. 80

Prof. *JULIUS BUDGE'S*,

KORT BEGRIP DER BIJZONDERE

NATUURKUNDE VAN DEN MENSC[H]

Met 9 Platen. Naar den tweeden Hoogd. druk *f* 2

VOOR GYMNASIËN.

Dr. *PH. TRIGDER*,

BEKNOPTE GESCHIEDENIS DER

Grieksche en Romeinsche Letterkunde *f* 1

Dr. *R. ENGER*, BEKNOPTE

GRIEKSCHE SPRAAKKUNS[T]

Tweede druk *f* 1.40.

Dr. *R. ENGER*, OPSTELLEN TER VERT[A]LING, van 't Grieksch in 't Hollandsch en 't Hollandsch in 't Grieksch . . . . . . *f* 1

** *C. G. VAN DER POST*, te *Amsterdam*, he[eft] alom *gratis* verkrijgbaar gesteld:

PROSPECTUS VAN HET

NEDERLANDSCH WEEKBLA[D]

VOOR

GENEESKUNDIGEN,

Uitgegeven onder redactie van de Heeren DD. J. GILDEMEESTER, A. H. ISRAËLS, J. PENN, HENRIJ RIB[BIUS], J. M. SCHRANT EN J. W. R. TILANUS.

Het 1ste No. van dit blad, verschijnt 5 Januar[ij] e. k. De prijs voor eenen geheelen Jaargang, fran[co] per post is *f* 7.50.

Abonnementen worden door alle Boekhandelar[en] en Postdirecteuren in het rijk aangenomen.

PRESERVATIO[N]

PERSONNELLE.

Traité Médical, sur la Physiologie du Mariag[e] les Infirmités et les Maladies Secrètes de la jeune[sse] en de l'âge mûr.

Résultat de L'ONANISME, des excès, de la *conta[gion]*, et de l'influence des climâts tropicaux, etc 1 vol. avec 40 grav. color., 40me edit., par le Do[c]teur *SAMUEL LA'MERT*, Médecin consultan[t] No. 27, Bedfort Square à *Londres*. — 82,000 exem[]plaires vendus: prix, sous enveloppe, 5 fr.; franc[o] 5 fr. 50.

Tous les exemplaires non revêtus de la signat[ure] de l'Auteur, doivent être considérés comme contr[e]façons, et le public est prié de ne leur accord[er] aucune confiance.

DU MÊME AUTEUR,

OUVRAGE INDISPENSABLE:

LA SCIENCE DE LA VIE.

Secrêt pour vivre longtemps; comment il fau[t] vivre et pourquoi, etc., 1 vol. avec planches ana[]tomiques, orné d'un magnifique Portrait du Docteu[r] *SAMUEL LA'MERT.* — Prix 4 fr., franco 4 fr. 50

Toutes consultations doivent être adressées direct[ement] au Docteur *SAMUEL LA'MERT*, à *Londres*.

En vente chez M. M. les Héritiers *DOORMAN* à *la Haye*, chez *M. TORMIJN*, Libraire, à *Amsterdam*, et chez *M. H. H. T. HENDRIKSEN* Libraire, à *Rotterdam*.

PROEF-VOORSTELLING.

Schouwburg te Arnhem.

Onder Directie van den Heer *G. DOMHOF.*

Zaturdag, *28 December 1850.*

Ten half zeven ure.

MARIE, OF MISDAAD EN ONSCHULD

Drama in 5 bedrijven.

HET KIND VAN DEN HUIZE.

Blijspel met Zang, *in 1 bedrijf.*

Burgerlijke stand.

WAGENINGEN:

Van 16 tot en met 23 dec.

Gehuwd: Geene.

Bevallen: M. Onderstal, geb. Kienen, Z.

Overleden: J. Hoenderfanger, geh. met G. Nie[u]wenhuizen, 53 j. — E. Ruisch, 11 m.

Waterhoogte te Arnhem.

27 Dec. 2 El 7 Palm 4 Duim; gew. 0 D. gev. 42

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.0[0] en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem bij G. J. THIEME, Boekdrukker.